

LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISINGUMO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 30, 01104 Vilnius,
mob. tel. +370 600 38 904, el. p. rastine@tm.lt, https://tm.lrv.lt
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188604955

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2024-10- Nr.

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL REGLAMENTO (ES) 2022/850 ĮGYVENDINIMO“ PROJEKTO

Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija, atsižvelgdama į 2024 m. spalio 1 d. Tarpinstituciniame pasitarime priimtus sprendimus dėl darbotvarkės 2 klausimo, teikia patikslintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Reglamento (ES) 2022/850 įgyvendinimo“ projektą (toliau – Nutarimo projektas).

I. Sprendžiama problema	<p>Siekiant palengvinti piliečių, verslo subjektų, teisės specialistų prieigą prie teisingumo tarpvalstybinėse civilinėse ir baudžiamosiose bylose, kelių Europos Sąjungos (toliau – ES) valstybių konsorciūmams, dalyvaudamas ES lėšomis finansuojamame e. CODEX projekte, 2010-2016 m. sukūrė e. CODEX sistemą – saugų ir patikimą informacinių technologijų sprendimą duomenų keitimuisi tarpvalstybinėse bylose. Užtikrinant ilgalaikį e. CODEX sistemos tvarumą ir efektyvų šios sistemos naudojimą ES lygiu, atsirado poreikis įtvirtinti e. CODEX sistemos veiklos pagrindus ES teisės aktu.</p> <p>2022 m. gegužės 22 d. priimtame Reglamente (ES) 2022/850¹ įtvirtintas e. CODEX sistemos veiklos teisinis pagrindas – apibrėžta e. CODEX struktūra, paskirtis, pagrindiniai valdymo principai, nuo 2024 m. birželio 3 d. e. CODEX sistemą valdančios ES agentūros eu-LISA, ES valstybių narių, taip pat subjekto, eksploatuojančio e. CODEX sistemos nacionalinį prieigos tašką, atsakomybės sritys.</p> <p>e. CODEX sistema yra ES agentūros eu-LISA valdoma <i>teisingumo srities</i> sistema, skirta teisminei bendradarbiavimui aukščiau nurodytose civilinėse ir baudžiamosiose bylose. Esminis šios sistemos veikimo principas – e. CODEX sistema užtikrina sąveikų, saugų ir decentralizuotą nacionalinių sistemų tarpusavio ryšių tinklą, nekeičiant teisminei bendradarbiavimui sukurtų nacionalinių sistemų.</p> <p>Reglamentas (ES) 2022/850 nenustato privalomo e. CODEX sistemos naudojimo, tačiau ES lygiu įgyvendinamomis skaitmeninės pertvarkos</p>
-------------------------	---

¹ [2022 m. gegužės 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos Reglamentas \(ES\) 2022/850 dėl tarpvalstybinio elektroninio keitimosi duomenimis teismo bendradarbiavimo civilinėse ir baudžiamosiose bylose srityje kompiuterinės sistemos \(sistemos e. CODEX\), kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas \(ES\) 2018/1726.](#)

priemonėmis, t. y. Reglamentais (ES) 2020/1783² ir (ES) 2020/1784³ įtvirtintas privalomas e. CODEX sistemos naudojimas įteikiant dokumentus ir renkant įrodymus civilinėse ir komercinėse bylose (**nuo 2025 m. gegužės 1 d.**); 2023 liepos 12 d. Reglamentu (ES) 2023/1543⁴ nustatoma, kad visa komunikacija pagal šį reglamentą turės būti vykdoma per decentralizuotą IT sistemą (**nuo 2026 m. rugpjūčio 18 d.**); 2023 m. gruodžio 13 d. Reglamentu (ES) 2023/2844⁵ įtvirtintas privalomas e. CODEX sistemos naudojimas dar 24 ES teisės aktų reglamentuojamuose teismo bendradarbiavimo procesuose (**2028 - 2031 m. laikotarpiu**).

Atsižvelgiant į tai, Lietuva, kaip ir kitos ES valstybės, įpareigota jau **nuo 2025 m. gegužės 1 d.** pradėti naudoti e. CODEX sistemą. Siekiant užtikrinti e. CODEX sistemos naudojimą, būtina įdiegti nacionalinį e. CODEX prieigos tašką, skirtą visiems anksčiau nurodytiems procesams, ir paskirti šį prieigos tašką eksploatuojantį subjektą. Pagal Reglamento (ES) 2022/850 nuostatas e. CODEX prieigos tašką⁶ eksploatuojančiu subjektu gali būti skiriamos valdžios institucijos arba kiti juridiniai asmenys. e. CODEX prieigos tašką eksploatuojantis subjektas yra atsakingas už saugų e. CODEX prieigos taško konfigūravimą ir eksploatavimą, taip pat ir už e. CODEX sistemos suderinimą su teisiniu bendradarbiavimui skirtomis nacionalinėmis sistemomis ar Europos Komisijos kuriamu portalu (referencine sistema), kuris būtų nacionalinės sistemos atitikmuo ir būtų pritaikomas kiekvienam teisiniu instrumentui.

Nors Lietuvos Respublikos generalinė prokuratūra, dalyvaudama ES lėšomis finansuojamuose EXEC, EXEC II (Elektroninis keitimasis e. įrodymais per e. CODEX II) pilotiniuose projektuose, įdiegė ir 2024 m. pradės naudoti e. CODEX sistemą keičiantis įrodymais tarpvalstybinėse baudžiamosiose bylose, Lietuvoje turėtų būti įdiegtas e. CODEX prieigos taškas, skirtas visiems, tiek civiliniams, tiek baudžiamiesiems, teismo bendradarbiavimo procesams pagal aukščiau minėtus 27 teisinius instrumentus. Vadovaujantis ES valstybių, jau naudojančių e. CODEX sistemą, patirtimi ir rekomendacijomis, optimaliausia ir efektyviausia alternatyva – kiekvienoje ES valstybėje įdiegti ir eksploatuoti vieną e. CODEX

² [2020 m. lapkričio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos Reglamentas \(ES\) 2020/1783 dėl valstybių narių teismų bendradarbiavimo renkant įrodymus civilinėse ar komercinėse bylose \(įrodymų rinkimas\) \(nauja redakcija\).](#)

³ [2020 m. lapkričio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos Reglamentas \(ES\) 2020/1784 dėl teisminių ir neteisminių dokumentų civilinėse arba komercinėse bylose įteikimo valstybėse narėse \(dokumentų įteikimas\) \(nauja redakcija\).](#)

⁴ [2023 m. liepos 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas \(ES\) 2023/1543 dėl Europos įrodymų pateikimo orderių ir Europos įrodymų saugojimo orderių elektroniniams įrodymams baudžiamajame procese ir laisvės atėmimo bausmių vykdymui pasibaigus baudžiamajam procesui.](#)

⁵ [2023 m. gruodžio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas \(ES\) 2023/3844 dėl teismo bendradarbiavimo ir teisės kreiptis į teismą tarpvalstybinėse civilinėse, komercinėse ir baudžiamosiose bylose skaitmenizacijos, kuriuo iš dalies keičiami tam tikri teismo bendradarbiavimo srities aktai.](#)

⁶ e. CODEX prieigos tašką sudaro: **tinklų sietuvas (gateway)** – programinė įranga, grindžiama bendru protokolų rinkiniu, kad būtų galima saugiai keisti informacija telekomunikacijų tinklu su kitais tinklų sietuvais (gateway), kuriems taikomas tas pats bendras protokolų rinkinys; **jungtis**, kuri leidžia tarpvalstybiniam bendradarbiavimui skirtas sistemas sujungti su tinklų sietuvu (gateway) ir kurią sudaro programinė įranga, grindžiama bendru atvirųjų protokolų rinkiniu, kad būtų galima sisteminti, registruoti ir susieti pranešimus; patikrinti pranešimų vientisumą ir autentiškumą, sukurti pranešimų, kuriais pasikeista, gavimo patvirtinimus.

	<p>prieigos tašką visiems tarpvalstybinio bendradarbiavimo procesams, kuriuose dalyvautų platus ratas kompetentingų institucijų: <i>teismai, antstoliai, notarai, prokurorai, Generalinė prokuratūra, Teisingumo ministerija, Lietuvos antstolių rūmai, Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnyba, Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos Klaipėdos skyrius, Vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnyba, Valstybinė mokesčių inspekcija, Lietuvos probacijos tarnyba.</i> Sprendimas kiekvienai teisiniuose bendradarbiavimo procesuose dalyvaujančiai kompetentingai institucijai eksploatuoti atskirą e. CODEX prieigos tašką nebūtų efektyvus, įvertinus nuolatinės šių prieigos taškų palaikymo sąnaudas ir neigiamą poveikį valstybės biudžetui.</p> <p>e. CODEX sistemos diegimas ir eksploatavimas apimtų techninės infrastruktūros, taikomosios programinės įrangos diegimą, techninės infrastruktūros ir taikomosios programinės įrangos palaikymą, e. CODEX sistemos naudotojų administravimą, pagalbos tarnybos, skirtos komunikavimui su e. CODEX sistemos naudotojais, sukūrimą, komunikavimą su ES agentūra eu-LISA e. CODEX sistemos diegimo ir veiklos klausimais ir kt.</p>
<p>II. Siūlomos priemonės</p>	<p>2024 m. pradžioje Teisingumo ministerija organizavo susitikimą su suinteresuotomis institucijomis (Ekonomikos ir inovacijų ministerija, Valstybės skaitmeninių sprendimų agentūra (toliau – VSSA), Vidaus reikalų ministerija, Valstybės duomenų agentūra, Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarija, Generaline prokuratūra, Nacionaline teismų administracija, valstybės įmone Registrų centru), kuriame buvo svarstomas ir subjekto, galinčio eksploatuoti e. CODEX sistemą, klausimas ir susitikimo metu kitų institucijų pateiktas siūlymas – šiuo subjektu skirti valstybės įmonę Registrų centrą. Atsižvelgiant į tai, Nutarimo projekte, teiktame derinti su suinteresuotomis institucijomis, e. CODEX eksploatuojančiu subjektu siūlyta paskirti valstybės įmonę Registrų centrą, įvertinus šios įmonės turimas kompetencijas, pakankamus žmogiškuosius išteklius, taip pat turimą patirtį diegiant vieną iš e. CODEX komponentų (tinklų sietuvą – <i>gateway</i>) įgyvendinant <i>projektus</i> „Verslo registrų sąveikos sistemos įgyvendinimas Lietuvoje (BRIS)“ ir „LEILA – link daugiakalbės Europos teisminių aukcionų platformos“. Tačiau vėlesniame etape VSSA, įvertinusi savo galimybes bei kompetencijas kurti ir diegti skaitmeninius sprendimus ir nacionalinius bendrojo naudojimo komponentus, pasiūlė Nutarimo projektu e. CODEX sistemą eksploatuojančiu subjektu paskirti VSSA.</p> <p>Nutarimo projektu siūloma pavesti VSSA vykdyti e. CODEX sistemą eksploatuojančio subjekto funkcijas, nustatytas Reglamentu (ES) 2022/850. VSSA taip pat pavedama patvirtinti e. CODEX prieigos tašką ir informuoti Lietuvos Respublikos teisingumo ministeriją apie jo eksploatacijos pradžią ir taikomus skaitmeninių procedūrų standartus, paskirti e. CODEX sistemos korespondentus (ES valstybių narių paskirti fiziniai asmenys, kurie gali prašyti ES agentūros eu-LISA techninės paramos, susijusios su e. CODEX sistemos komponentais).</p> <p>VSSA būtų atsakinga už saugų nacionalinio e. CODEX prieigos taško konfigūravimą ir eksploatavimą, užtikrinant per jį perduodamų duomenų</p>

	<p>saugumą ir jungties suderinamą su visomis sujungtomis sistemomis (nacionalinėmis ar Europos Komisijos kuriamu portalu), privalėtų pranešti apie bet kokią saugumo pažeidimą ES agentūrai eu-LISA, teikti Teisingumo ministerijai Reglamento (ES) 2022/850 15 straipsnio 1 dalyje nurodytus statistinius duomenis ir atlikti kitas Reglamente (ES) 2022/850 nustatytas funkcijas.</p> <p>Nutarimo projektu Teisingumo ministerijai siūloma pavesti atlikti šias Reglamentu (ES) 2022/850 ES valstybėms narėms nustatytas koordinuojančias funkcijas: tvarkyti patvirtintų sistemos e. CODEX prieigos taškų, taip pat skaitmeninių procedūrų standartų, kuriuos taiko nacionalinis e. CODEX sistemos prieigos taškas, sąrašą ir pranešti apie jį ir visus jo pakeitimus agentūrai eu-LISA pagal Reglamento (ES) 2022/850 8 straipsnio 1 dalį; pranešti agentūrai eu-LISA apie paskirtų sistemos e. CODEX korespondentų sąrašą pagal Reglamento (ES) 2022/850 8 straipsnio 2 dalį, teikti agentūrai eu-LISA statistinius duomenis pagal Reglamento (ES) 2022/850 15 straipsnio 1 dalį.</p> <p>Siekiant užtikrinti valstybės institucijų siekį eksploatuoti jau įdiegtus e. CODEX prieigos taškus, Nutarimo projekto 2 punktu nustatoma, kad iki šio nutarimo įsigaliojimo kitų valstybės institucijų įdiegti e. CODEX prieigos taškai eksploatuojami ir šių institucijų e. CODEX eksploatuojančio subjekto funkcijos atliekamos iki bus priimtas Lietuvos Respublikos Vyriausybės sprendimas taikyti vieningą nacionalinį e. CODEX prieigos tašką elektroniniam keitimuisi duomenimis teismo bendradarbiavimo civilinėse ir baudžiamosiose bylose srityje.</p>
III. Priemonių kaštai	<p>VSSA skaičiavimais e. CODEX sistemos prieigos taško diegimo kaštai 2024 m. sudarytų 127 400 Eur. e. CODEX sistemos eksploatacijai ir priežiūrai 2025-2027 m. planuojamas valstybės biudžeto poreikis sudarytų 108 631 Eur kasmet. Valstybės biudžeto lėšos VSSA turi būti numatomos per Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministeriją.</p>
IV. Nauda visuomenei	<p>Priėmus Nutarimo projektą, bus pradėtas diegti nacionalinis e. CODEX sistemos prieigos taškas ir užtikrinamas kompetentingų institucijų, fizinių ir juridinių asmenų bei kompetentingų institucijų saugus ir efektyvus komunikavimas, įgyvendinant ES teisės aktus.</p>

Nutarimo projektas skelbiamas Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinėje sistemoje.

Nutarimo projektas neprieštarauja 18-osios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programai, kuriai pritarta Lietuvos Respublikos Seimo 2020 m. gruodžio 11 d. nutarimu Nr. XIV-72.

Nutarimo projektas nenotifikuotinas Europos Komisijai pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. gegužės 20 d. nutarimo Nr. 617 reikalavimus.

Nutarimo projekte naujų terminų, vertintinų Lietuvos Respublikos terminų banko įstatymo nustatyta tvarka, nenumatyta.

Vadovaujantis Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. vasario 26 d. nutarimu Nr. 276, 4 punktu, Nutarimo projekto numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimas neatliekamas.

Nutarimo projektas derintas su Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerija, Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Lietuvos Respublikos finansų ministerija, Nacionaline teismų administracija, Lietuvos Respublikos generaline prokuratūra, valstybės įmone Registrų centru ir VSSA. Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerija išvados Nutarimo projektui per nustatytą terminą nepateikė. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija darbo tvarka informavo, kad pastabų Nutarimo projektui neturi. Dėl pastabų, į kurias neatsižvelgta (atsižvelgta iš dalies), parengta derinimo pažyma.

Nutarimo projektą parengė Teisingumo ministerijos Teisinių paslaugų politikos grupės (vadovė Aurelija Giedraitytė, mob. tel. 8 607 69523, el. p. aurelija.giedraityte@tm.lt), vyresnioji patarėja Reda Nikrėvičė, mob. tel. 8 671 86373, el. p. reda.nikrevice@tm.lt) vyresnioji patarėja Jurgita Urbaitė, mob. tel. 8 602 56754, el. p. jurgita.urbaite@tm.lt.

PRIDEDAMA:

1. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Reglamento (ES) 2022/850 įgyvendinimo“ projektas, 1 lapas;
2. Atitikties lentelė, 3 lapai;
3. Derinimo pažyma, 1 lapas.

Teisingumo ministrė

Ewelina Dobrowolska